

VIVEs kommunetal 2022.3: Pensionsformuer kan øge uligheden mellem land og by

Danskernes pensionsformuer vokser støt, men de er meget ulige fordelt. Kommuner med mange pensionsfattige ældre kan blive udfordret økonomisk.

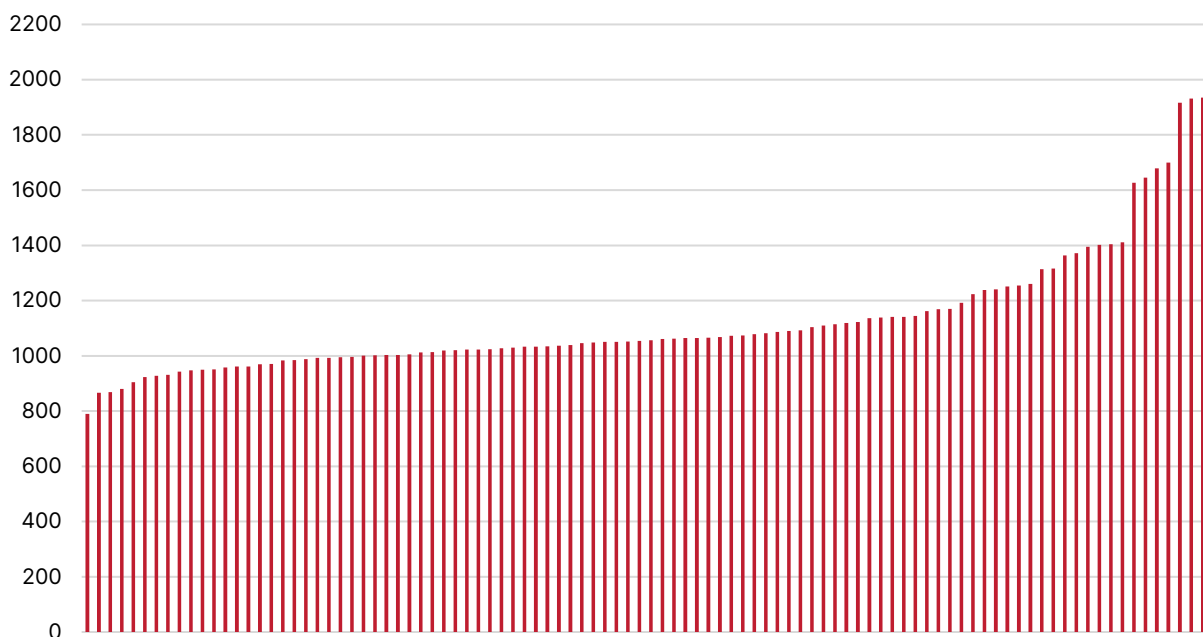
Danskernes samlede pensionsformuer vokser støt. Ved udgangen af 2020 udgjorde pensionsformuerne i alt 5.100 mia. kroner, når vi også medregner tjenestemandspensioner.

Størstedelen af pensionsformuerne beskattes først, når pensionsudbetalingen finder sted, og beskatningen af pensionsudbetalingen vil derfor være et væsentligt element i finansieringen af den fremtidige offentlige velfærd. Pensionsformuerne er dog meget ulige fordelt mellem kommunerne, som dermed må forvente at få meget ulige skatteindtægter fra pensionsformuerne til at finansiere velfærden i fremtiden. Når pensionsudbetalingerne i de kommende år kommer til at fylde mere i de ældres skattebetaling, kan kommuner med mange fattige ældre blive økonomisk udfordret.

Stor forskel i pensionsformuerne

Danskere over 24 år har i gennemsnit en pensionsformue på omkring 1,1 million kroner. Nogle borgere har slet ingen pensionsformue, mens andre har mange millioner kroner. På tværs af kommunerne varierer den gennemsnitlige pensionsformue fra omkring 800.000 kroner pr. borger til små 2 mio. kroner pr. borger, jf. Figur 1.

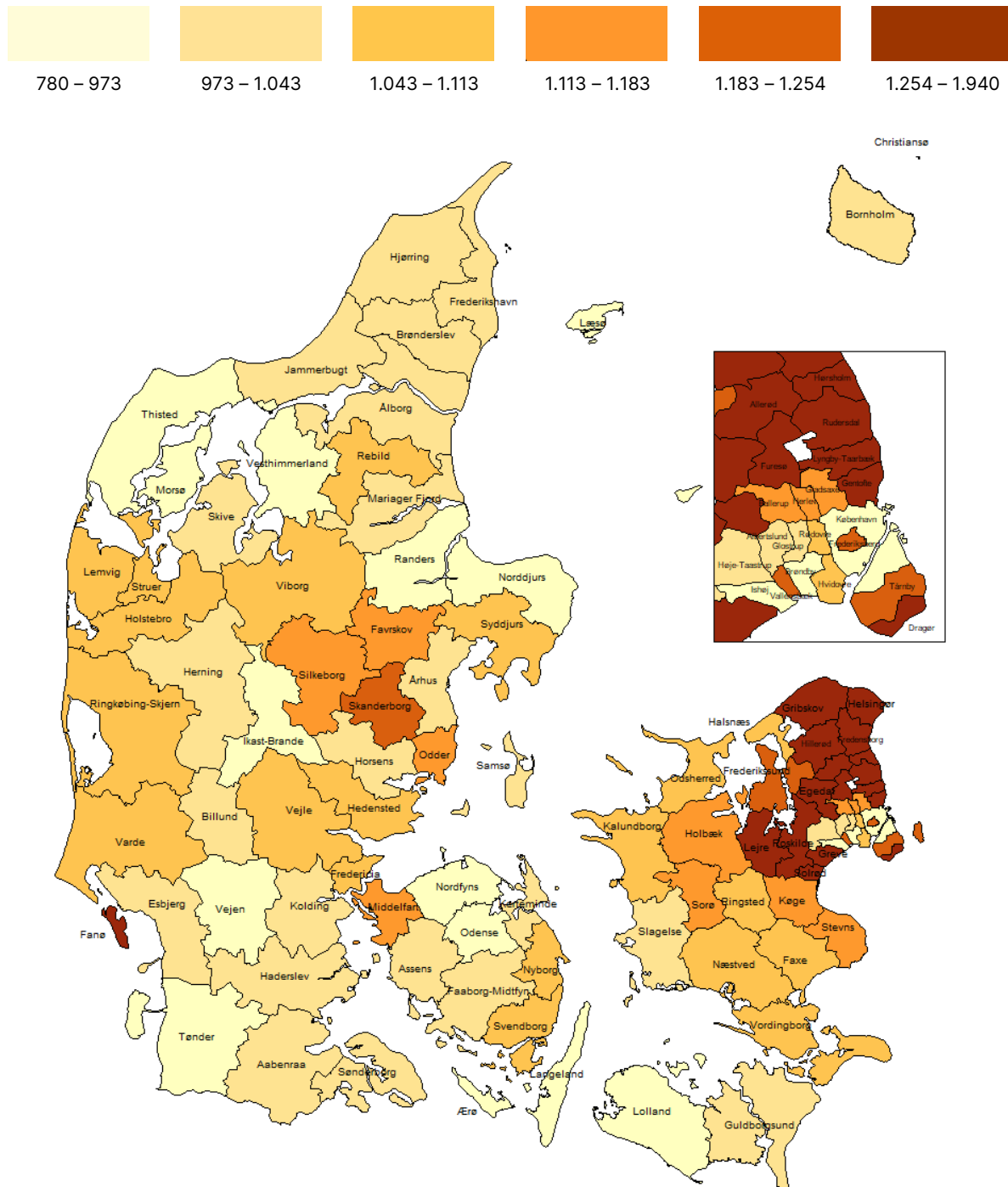
Figur 1 Gennemsnitlig ikke-beskattet pensionsformue pr. 25+-årig, 2020 (1.000 kroner)

Kilde: ECO Nøgletal og Danmarks Statistiks registre PENSFORM og FORMGELD. Nøgletallene er '99 % trimmet' inden for hver kommune. Det vil sige, at pensionsformuen for den ene procent af borgerne med den højeste pensionsformue i beregningerne af de gennemsnitlige pensionsformuer er reduceret, så den svarer til højeste niveau for de 99 % øvrige borgere.

Den typiske danskers pensionsformue afhænger af, hvor længe borgeren har været tilknyttet arbejdsmarkedet, og hvor længe der er, til den pågældende går på pension. Jo højere indkomst og jo længere erhvervs erfaring, jo større er den aktuelle pensionsformue. Derudover bidrager især længere uddannelse og højere stilling på arbejdsmarkedet til at løfte den enkelte borgers pensionsformue¹. Veluddannede, vellønnede borgere i gode jobs er imidlertid ikke jævnt fordelt i kommunerne, ligesom der også er forskel på alderssammensætningen blandt kommunernes borgere. Derfor er der også stor forskel på pensionsformuernes størrelse på tværs af kommunerne.

Figur 2 Gennemsnitlig ikke-beskattet pensionsformue pr. 25+-årig, 2020 (1.000 kr.).

Kilde: Se Figur 1.

¹ Houlberg, Kurt; Kristensen, N. og Kolodziejczyk, C. (2016): Borgernes pensionsformuer. København: KORA.

Udfordringer for fattige kommuner

Figur 2 viser den gennemsnitlige ikke-beskattede pensionsformue i de enkelte kommuner for alle 25+-årige i kommunen. De største gennemsnitlige pensionsformuer findes i bykommunerne – især i Nordsjælland og i et bælte sydvest for København samt i området omkring Aarhus og trekantsområdet. De mindste pensionsformuer findes i yderkommunerne i Jylland, på øerne og på Syd- og Vestsjælland.

Pensionsformuerne er til gengæld ikke specielt høje i de store universitetsbyer. Det hænger naturligvis sammen med, at der i de store uddannelsesbyer er mange studerende, som endnu ikke er begyndt at indbetale til pensionsordninger. Fokuserer man på, hvor store pensionsformuer de *ældre* borgere i kommunen har, så ligger de store uddannelsesbyer typisk på et relativt højt niveau i forhold til de omkringliggende kommuner.

Langt størstedelen af pensionsformuerne beskattes først, når pensionerne bliver udbetalt. Den nuværende ulighed i pensionsformuer vil derfor kunne få betydning for ligheden i kommunernes fremtidige finansieringsmuligheder, også selvom den kommunale udligningsordning mindsker noget af betydningen af forskellene i kommunernes skatteindtægter fra borgernes pensionsudbetalinger. I takt med at pensionsudbetalingerne i de kommende år kommer til at fylde mere i de ældres skattebetaling, vil kommuner med mange pensionsfattige ældre blive økonomisk udfordret. De kan se frem til færre skatteindtægter fra pensionsudbetalinger til at finansiere de fremtidige udgifter til pleje og sundhed for en aldrende befolkning, end kommuner med mange pensionsrige ældre kan.

Mange faktorer spiller ind

Hvordan det konkret vil komme til at se ud, afhænger dog af flere ting end blot de fremtidige ind- og udbetalinger til pensionsordninger. Det spiller også ind, hvordan borgernes flyttemønstre bliver – altså om mange pensionsrige eller pensionsfattige ældre flytter til eller fra kommunen. Desuden spiller det en vigtig rolle, hvordan udviklingen i sundhed og levealder bliver.

Endelig er det afgørende, hvor stor forskel der er i de enkelte kommuner mellem borgernes nuværende skattepligtige indkomster og summen af de fremtidige pensionsudbetalinger og andre indkomster. Kommuner med mange pensionsrige ældre kan nemlig se frem til en større nedgang i indkomstskattebetalinger fra den selvsamme gruppe af ældre, når de forlader arbejdsmarkedet, fordi deres lønninger i gennemsnit er højere end de lavere lønnede borgere i pensionsfattige kommuner.

Data og metode

Analysen er baseret på ECO Nøgletal og bygger på data om kommunernes udgifter, struktur og befolkningsmæssige sammensætning og indkomster fra Danmarks Statistikbank (www.statistikbanken.dk).

Find flere tal fra din kommune eller se demoversionen af ECO Nøgletal på eco.vive.dk.

Se for eksempel tabeller om kommunernes økonomiske grundvilkår og udvikling:

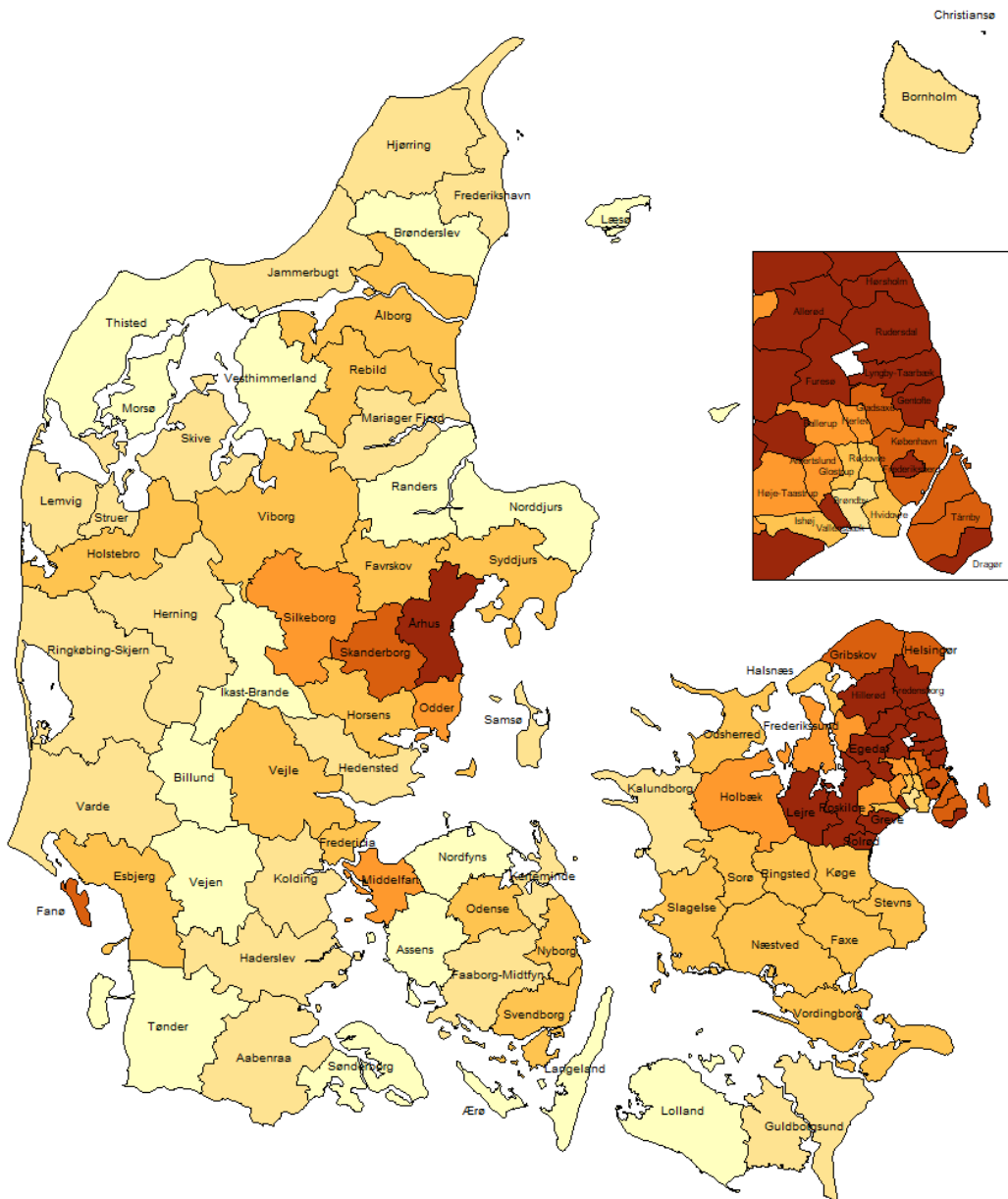
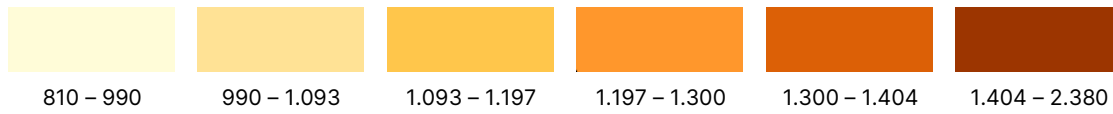
- Tabel 3.70 Borgernes pensionsformuer ultimo 2020
- Graf 3.73 Gennemsnitlig ikke-beskattet pensionsformue pr. 65+-årig 2014-2020
- Graf 3.74 Gennemsnitlig ikke-beskattet pensionsformue pr. 25+-årig 2014-2020.

ECO Nøgletal leverer tabeller med nøgletal for kommunernes økonomiske grundvilkår samt grafer med udviklinger på 19 forskellige udgiftsområder i den kommunale sektor. Hver kommune bliver sammenlignet med en gruppe af kommuner med tilsvarende rammebetingelser på det enkelte udgiftsområde.

Kontakt: Kurt Houlberg, professor i VIVE: tlf. 31 57 66 84, kuho@vive.dk eller Jonatan Kjældgaard Jensen, senioranalytiker i VIVE, tlf. 33 48 09 00, jokk@vive.dk.

I VIVEs kommunetal dykker vi med jævne mellemrum ned i udvalgte ECO Nøgletal. Du kan [tilmelde dig VIVEs nyhedsbrev på vive.dk](#) og modtage kommende udgaver af VIVEs kommunetal.

Figur 3 Gennemsnitlig ikke-beskattet pensionsformue pr. 65+-årig, 2020 (1.000 kr.)

Kilde: Se Figur 1.